

❄️ ❄️ ❄️ ❄️ ❄️ ❄️

Gärslövs Byblad

Nr 4 2010

*Midvinternattens köld är hård,
stjärnorna gnistra och glimma.*

*Alla sova i enslig gård
djupt under midnattstimma.
Månen vandrar sin tysta ban,
snön lyser vit på fur och gran,
snön lyser vit på taken.*

Endast tomten är vaken .

Å L D E R M A N N A B R E V

Ännu ett år börjar närma sig sitt slut och jag vill tacka alla, stora som små för ett händelserikt år med byalaget. Vi har haft många välbesökta aktiviteter under året för alla olika åldrar, något som är ovanligt i föreningar som vår. Så det är med stolthet vi ser att våra olika generationer kan samarbeta och utveckla byalaget för framtiden med all vår historia och kultur i bagaget. Som tur är har vi högt i taket och vågar diskutera allt, dock med en hög respekt för våra olika åsikter. Om vi sedan vinner utnämningen som årets byalag får framtiden utvisa.

Vinterns stormar närmar sig och vi har under hösten rustat vårt Kulturhus inför dessa. Taket på vårt Kulturhus har bytts ut helt och ny isolering har lagts på vinden, ett fantastiskt arbete från många av våra medlemmar under ledning av Carl-Gustav Jagerstam. Men utan ett mycket stort stöd från Näsbyholms Gods hade vi inte lyckats med detta. Jag vill även rikta ett tack till elever och lärare på Lernia College i Kävlinge som lagt plåt taket till oss. Ett stort tack till er alla för ett fantastiskt arbete och visst är det tur att vi är många i byalaget, alla med olika kunskaper och erfarenheter som vi kan använda i vår dagliga verksamhet.

Som vanligt sätter vi upp granen på vårt lilla torg och njuter av Trelleborgs Lucia i Gärdslövs kyrka med kaffe och lussekatter.

I lampans sken börjar vi nu planera nästa års aktiviteter i byalaget med växtloppis, konsert, kolmila m.m. och har ni några önskemål och idéer så skicka in dem till oss. Ta det lugnt i vinter och "krama varandra i trafiken".

Jag hoppas vi ses på årsmötet och glöm inte att anmäla er till årsfesten.

Till sist vill jag ge er ett gammalt Skånskt original recept från Börje Persson och Skanörs Gästis som ni inte hittar i några kokböcker, men tänk på att man skall kunna hantera varm olja som är mycket brandfarligt och inga barn i närheten så var försiktiga och smaklig spis.

Pappa Börjes pannkakor

4 pers

4st ägg

8 toppade matskedar vetemjöl.

0,5 liter mjölk

Salt och socker som äggkakaka (det vill säga att salt och socker skär sig)

Vispa allt till en slät smet.

Blanda ner 1 liter vispad grädde.

Vänd ner 3 stycken hårt vispade äggvitor.

Grädda i en hög stekpanna med matolja (Ungefär som man friterar munkar) tills de är gyllenbruna och låt dem rinna av, beströ dem med socker.

Serveras med lingongrädde.

Med Vänliga Hälsningar

Lars-Erik Olsson
Alderman

Gärdslövs Byalag

Vinterns program 2010

Eftermiddagsgruppen

Eftermiddagsgruppen fortsätter att träffas tisdagar udda veckor kl. 14.00-16.00 i Kulturhuset. För program och information kontakta Ulla Andersson tel. 0410-22128.
Ett samarbete med Studieförbundet/Vuxenskolan

Qi – gong

Vi träffas tisdagar kl. 19.00 i Kulturhuset under ledning av Agneta Östlund. För program och information om start 2011 kontakta Carl-Gustav Jagerstam tel. 0410-20981.
Ett samarbete med Studieförbundet/Vuxenskolan.

Julgransresning

Söndagen den **28 November** kl. 10,00 reser vi julgranen på torget i Gärdslöv & serverar glögg med pepparkakor.

Lucia

Måndagen den **13 december** kl. 19.00 träffas vi alla i Gärdslövs Kyrka för att njuta av Trelleborgs Lucia, efter akten bjuder vi på kaffe eller saft med lussekatt.

Pubaftnar

Fredagen den **3 december** bjuder vi in till julpub. Kl. 19.00 med tomtar på loftet välkomnar vi er till Kulturhuset. Allt till självkostnadspris.

Fredagen den **28 januari** kl. 19.00 välkomnar vi er till årets första pubafton i Kulturhuset med dryck, dart och diverse snacks mm. Allt till självkostnadspris.

Årsmöte

Lördagen den 20 november är alla medlemmar varmt välkomna till årsmöte i Kulturhuset kl.18.00 ingen anmälan.

Årsfesten

Startar ca 19.00 Pris: 100:- per/person betalas på plats.

Meny

Köttfärslimpa med gräddsås & lingon kokt potatis.

Gottländsk saffranspannkaka med sylt & grädde.

Kaffe & kaka.

Dryck medtages.

Anmälan till årsfesten skall vara oss tillhanda den 14 november.

Carl-Gustav Jagerstam
Tel: 0410 - 209 81
Mobil: 0768 - 78 46 32
E-Post: carl-gustav.jagerstam@telia.com

Lars-Erik Olsson
Tel: 0410 - 221 32
Mobil: 0700 - 59 39 61
E-post: lars-erik@minmail.net

*Varmt välkommen till oss i
Gärdslövs Byalag!*

Tänk på att de flesta av våra aktiviteter är öppna för alla så tag gärna med era vänner, bekanta barn och barnbarn för en trevlig stund med oss alla .

Takbyte på kulturhuset

Första sidan av det gamla taket är rivet och presenningar dras över i väntan på det nya.

Nya läkten på plats, sen lades plåten.

Taksidan utmed vägen bestod av spåntak som fick sågas ner.

Från storstad till landsbygd...

När vi kom till Tärnö Gård för en pratstund med de nya hyresgästerna möttes vi av Michael och en nyvaken liten Vincent. Efter fotograferingen slumrade Vincent till på soffan i sitt rum och vi bjöds på kaffe i köket som liksom resten av huset är både smakfullt och passande renoverat. Inredningen, möbleringen och konsten visar hur Michael har blandat gammalt med nytt och resultatet är lyckat.

Ändrade livsförhållanden gjorde att Michael började leta efter ett hus på landet och så småningom hittade han Tärnö Gård för uthyrning på Blocket. Flytten gick från Malmö ut till Gärdslov den första januari i år och Michael tycker det är skönt att komma ifrån storstaden, speciellt med tanke på sista tidens skottlossningar, för att nu njuta av en underbar omgivning, ett vackert hus och det faktum att Vincent får komma närmre djur och natur.

Michael är själv född och uppvuxen i Tollarp och har sedan som vuxen bott på lite olika platser som Varberg, Lund, Barsebäcks hamn och Malmö. Han är egen företagare inom skobranschen sedan tjugo år tillbaka och arbetet har bland annat inneburit att lansera nya varumärken i Sverige och Norden. Det Michael tycker är roligast med branschen är att få arbeta med skomode på hög nivå, att få bygga kollektioner och vara med om att kunna påverka design, sätta nya varumärken på kartan och att skapa kundrelationer i andra länder. Jobbet har även innefattat mycket resande till många av Europas storstäder och favoritresmålet är Italien som Michael kan mycket om. Han uppskattar landets kultur, goda mat och naturligtvis vinerna och visar en flaska Brunello di Montalcino som enligt honom är det godaste. Michael har nyligen sålt av delar av sin agentur för att ta time-out ett år, han behöver en paus för att ladda batterierna och det har även inneburit mer tid med Vincent.

På frågan om hur Michael upplever Gärdslov svarar han att de människor han mött är varmhjärtade och gästvänliga. I våras såg han, tillsammans med också relativt nyinflyttade grannarna, skyltarna om kolmilan och när de besökte Pippi (årets kolmila) gick de med i byalaget. Michael tycker att det finns en öppen hjärtlig känsla i byn och att byalagets trevliga sammankomster är ett jättebra sätt att lära känna nya människor på.

Michael börjar prata om olika idéer han har för att få med fler runt om boende i byalaget och syftar på människor som kanske inte har så stor insikt i vad vi sysslar med och det är då intervjun går över i ett samtal byalagsmedlemmar emellan.

*Michael och Vincent,
välkomna till Gärdslov!*

Gärdslövs byalag 2010

Kallelse till årsmöte!

*Härmed inbjudes ni till årsmöte i Gärdslövs Kulturhus
lördagen den 20 november 2010.*

*Årsmötet börjar kl.18.00 där ni som medlemmar har möjlighet att påverka och
forma er förening efter era önskemål.*

Eventuella motioner skall vara styrelsen tillhanda senast den 14 november.

Ingen föransmälan till årsmötet.

Du har även möjlighet att betala din medlemsavgift för år 2011.

Hjärtligt välkomna!

Årsfesten!

Startar ca 19.00 Pris: 100:- per/person betalas på plats.

Meny

Köttfärslimpa med gräddsås & lingon kokt potatis.

Gottländsk saffranspannkaka med sylt & grädda.

Kaffe & kaka.

Dryck medtages.

Anmälan till årsfesten skall vara oss tillhanda för den 14 november.

*Carl-Gustav Jagerstam
Tel: 0410 – 209 81
Mobil: 0768 – 78 46 32
E-Post :carl-gustav.jagerstam@telia.com*

*Lars – Erik Olsson
Tel: 0410 221 32
Mobil: 070 – 059 39 61
E-post lars-erik@minmail.net*

Dagordning för Årsmötet i Gärdslövs Byalag den 20 – 11 – 2010.

Parentation -

1. Årsmötet öppnas. Äldermannen hälsar de närvarande välkomna.
2. Val av ordförande för årsstämman.
3. Val av sekreterare.
4. Frågan om Årsmötet utlysts stadgeenligt?
5. Fastställande av dagordning.
6. Val av två justeringsmän, tillika rösträknare.
7. Föregående årsmötes protokoll.
8. Verksamhetsberättelsen uppläses.
9. Ekonomisk redogörelse.
10. Revisionsberättelse.
11. Fråga om ansvarsfrihet.
12. Val av älderman (2 år).
13. Val av sekreterare (2 år).
14. Val av en ordinarie ledamot (2 år).
15. Fyllnadsval av ordinarie ledamot (1 år).
16. Val av två suppleanter (1 år).
17. Val av valberedning.
18. Val av två revisorer och en suppleant.
19. Motioner.
20. Övriga frågor.
21. Äldermannen.
22. Årsmötets avslutande.

Gärdslov kan

Lördagen den 16:e oktober hölls en "Gärdslov kan" marknad i Kulturhuset. Mellan 11 och 15 kunde man fynda diverse från gammalt till nytt bland loppisprylarna.

Av det egentillverkade fanns halsband, sylt, spettekakor, torkad svamp, kort, ljus, konst och hembakt.

"Tack, alla, som köpte filmen / Rundvandring i Gärdslov/Trelleborgs 750 års jubileum/ på höstmarknaden. Av priset 40 SEK går hälften eller mer till /Läkare utan gränser /".

Jan Persson

Som alltid såldes det korv med bröd och kaffe med kaka. Besökarna var många och ännu en gång blev det en artikel i Trelleborgs Allehanda om byalaget. Förhoppningsvis finns det ett intresse för marknaden även nästa år!

Ett axplock ur Mejeriernas historia i Vemmenhögbygden
Av Britt Marie Hansson 2010

Framför mig sitter mejeristen Tore Jönsson, Skurup, han fyller 82 år i februari 2010. Han är den siste i raden av mejerister i Skurup. Tore är fortfarande en aktiv person och en god berättare. Vi ska här försöka att bevara en bit av de skånska mejeriernas historia, den är viktig att spara till eftervärlden.

Skurup är en bygd som ur olika synvinklar varit föremål för historisk omdaning. Ett exempel är när Rutger Maclean genomförde enskiftet med början 1783. På ett gods som Svaneholm livnärde sig med nöd 700 personer. Efter 25 år hyste godset uppemot dubbelt så många personer, som mådde väl. Detta var följderna av omorganiseringen inom jordbruket runt Svaneholm som spred sig över hela Sverige, enskiftet genomfördes i hela landet och var klart ca 1807.

Ett annat stort projekt som påbörjades var utdikning av våtmarker för att vinna betesmark för foder till boskapen. Näsbyholms gods gjorde sitt första försök att dika ut Näsbyholmssjön 1780 – 1790, nästa gång var 1830, då med mindre framgång. Åren 1866 -1869 utvann man stora betesmarker av den gamla sjöbotten. Detta var av största vikt för lantbruket, då man utökade sin boskapshållning.

Herman Nilsson Ehle som var professor i fysiologisk botanik vid Lunds Universitet och växte upp vid Näsbyholmssjöns östra strand på gården Elinelund. Professor Ehle var vida känd både i Sverige och utomlands. Han forskade inom flera botaniska områden, men är mest känd i världen för att ha förändrat arvsanlagen i våra fyra sädeslag så att de blev vinterhärdiga och resistenta mot rostsjukdomar. Detta främjade att boskapen fick bättre kvalitet på fodret och gav därmed högre avkastning.

Här ovan nämns tre stora omvälvande områden som berörde lantbruket under 1800-talets början och lade grund för en blomstrande mejerirörelse. Under 1800-talets början hade Danmark startat upp andelsmejerier och Sverige började ta efter detta.

I Skurup bildades den första mejeriandelsföreningen 1894, man köpte då det privata mejeriet som redan fanns för 9 410 kr, det är den fastighet som sedan blev Skurups mejeri fram till nedläggningen 1979. Följden blev att flera av de små mejerierna lades ner; först i raden var Slimminge 1894 följt av Svaneholm 1899 och V. Vemmenhög 1900, som låg inne på skolgården. Sedan kom de som ett pärlband efterhand, Skönabäck 1931, Engströms mejeri vid torget i Skurup 1934, Källstorps mejeri 1954 och Tånebro 1956.

Herman Nilsson Ehle

Ninni Maria Kronberg

Rydsgårds mejeri fick ett annat avslut än de övriga, oktoberstormen 1967 raserade den höga skorstenen som vid sitt fall slog i sönder hela mejeriet och därmed var dess historia all. Rydsgårds gård hade ett eget mejeri men detta lades ner och gick till Rydsgårds mejeri. I stället startade Ninni Maria Kronberg omkring 1931 torrmjölksstillverkning, hon var mycket intresserad av biokemi och näringsfysiologi, dock utan akademisk utbildning.

Hon hade ett par olika patent och ett av dem var för fodermedel som lämpade sig för kreatur. Ninni M Kronberg förlorade sitt patent för torrmjölken vid en rättslig process.

Skurups mejeris historia mellan åren 1894 och 1979 förmedlar Tore Jönsson så här till oss.

– ”Jag har varit med om mycket i mejeriets historia eftersom min far var mejerist här före mig, så jag är uppvuxen med detta. Min far hette Nils Oskar Jönsson han arbetade som mejerielev i Skurup och utbildade sig till mejerist på Alnarps Lantbruksinstitut. En delegation från Skurup begav sig till Alnarp för att få hjälp med att välja ut en ny mejerist till sitt mejeri och lotten föll på Nils O Jönsson. Han hade tjänsten från 1930 till 1967, alltså i 37 år.”

På den tiden bodde mejeristen med familj i mejerifastigheten så Tore mer eller mindre föddes och präglades av livet med mejeriet och därför var det rätt självklart att gå på mejeristutbildningen på Alnarp. Tore Jönsson utexaminerades som mejerist 1951. ”När man tog mejeriexamen på Alnarp fick man en vit mössa med gul snudd. Mejerister som utbildades på andra mejeriskolor fick bara ha svart snudd. En viss rangordning, som i det militära” säger Tore.

Han arbetade en tid som lärare i mejeristutbildningen på Alnarp men fick ganska snart tjänsten som förste mejerist under sin faders ledning som då hade titeln Mejeriföreståndare eller disponent.

Tore säger: "Det var andra tider då, 1954 hade vi 112 mejeriföreningar i Skåne, i dag 2010 har vi en förening, Skåne Mejerier". 1979 stängdes Skurups mejeri efter 85 års verksamhet.

"Vi hade 1000 leverantörer av mjölk dagligen då, i dag är det bara ett par leverantörer i samma område. Under krigsåren skulle en del mjölk levereras till Stockholm. Den mjölken gick i en rörledning från mejeriet över Västergatan via Dammgatan, fram till södra stickspåret där mjölken lastades i särskilda tankvagnar för vidare transport."

Skurupsosten var känd för sin fina kvalitet. Sista året var 99 % av all ost från Skurup Runmärkt i första klass, överlägset bäst i hela landet. "År 1931 tillverkade vi 19 000 kg ost och under året 1979 var vi uppe i 1 miljon 200 tusen kg. Vi hade 400 tusen kg ost i lager. De ostar vi tillverkade var Herrgårdssost, Prästost och Gräddost", säger Thore.

De första åren kom mjölkskjutsarna med häst och vagn men eftersom tiden gick blev det mer och mer lastbilar. De sista åren var det tankbilar som hämtade mjölken på gårdarna i kyllda tankar. Så länge det var leverans i kannor kunde lantbrukaren köpa tillbaka vassle eller skummjolk till grisar och kalvar. Man kunde också skicka med en liten låda med en lapp i som man beställde smör och ost till sitt eget hushåll. Mejeriet i Skurup hade även två affärer man kunde gå till med sin egen kanna och köpa mjölk och grädde i lös vikt, samt ost och smör.

Skurups mejeri var ett föredöme och behärskade alla grenar inom mejerirörelsen som smör, ost och konsumtionsmjölk, därför hade man hela tiden elever. Den som ville bli mejerist skulle ha minst två års praktik innan mejeristskolan i Alnarp eller Ulltuna Lantbruksuniversitet och då låg Skurup väl till för praktik. Det var inte ovanligt med elever från både Tyskland och Polen. En elev som Tore minns särskilt är Stefan Smoczynski från Olsztyn i Polen som gick på Ulltuna men arbetade som elev i Skurup under fem somrar. Den eleven har verkligen avancerat, han blev först lärare, sen professor och är nu högste chef för hela högskolan i Olsztyn, Polen. Jag har varit nedbjuden till honom flera gånger och då är det högtidliga festligheter. En gång när jag kom in i lärarrummet satt det fem professorer som alla hade varit elever och vänt ost i Skurup, "det var en stark känsla", säger Thore. Ett annat tillfälle som Tore minns var när det var personer inbjudna från hela världen. Alla gäster fick i uppdrag att plantera ett träd var med sitt namn på, så på Universitetet i Olsztyn finns ett träd med namnet Tore Jönsson Skurup nr 25. Vid ett annat tillfälle han berättar om var alla lärarna klädda i röda kåpor och Stefan hade då över den röda kåpan en midjelång sobelpäls, det är alltid mycket högtidligt när man firar något där. "Jag har hedrats med flera utmärkelser som t.ex. Universitetets guldmedalj och flera olika plaketter, man bemöts som om man var en kunglighet och inte en liten mejerist från Skurup."

Tore har haft ett rikt liv på många sätt, han bor i sin villa i centrala Skurup där han bott med sin familj i många år. Hans barn är utflugna och hans fru är borta sedan ett antal år. Förutom sitt yrke har Tore haft ett brinnande intresse för skytte, där han har varit en ledare inom Skurups Skytteförening 60 år i styrelsen och 40 år som ordförande. "Jag har många utmärkelser därifrån." Andra intresse är boule och pensionärsdans. När vi avslutar samtalet ler Tore och säger "Ja, det har varit intressant att få vara med under hela denna utveckling".

BMH

